

Minimální preventivní program ZŠ a MŠ Dolní Domaslavice

1. Základní údaje

ZŠ Dolní Domaslavice momentálně zahrnuje dvě budovy, budovu staré (zrekonstruované) školy a budovu nově postavené MŠ.

MŠ se skládá ze tří tříd a vlastní kuchyňky. ZŠ disponuje budovou o dvou patrech a přízemím, kde se nachází celkem 12 kmenových tříd, dalších 5 odborných učeben, tři oddělení školní družiny a školní kuchyně s jídelnou.

Pedagogický tým tvoří kvalifikovaní učitelé, výchovný poradce, metodik prevence a asistent pedagoga. Škola klade důraz na otevřenost, spolupráci, podporu pozitivních vztahů a rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků. Klima na škole je příznivé a podporující. Škola i školka je řízena na demokratických principech s vnitřní hierarchií a určenými kompetencemi. Otevřenost programu je dána vesnickým typem instituce. Program školy je organizován na principech komunitního vzdělávání a otevřenosti pro další aktivity dětí.

2. Poradenské služby v oblasti prevence

Odborný pedagogicko-psychologický servis ve Školním poradenském pracovišti zajišťuje výchovný poradce a metodik prevence. Škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) ve Frýdku-Místku.

Jako školního psychologa škola využívá zatím na dálku p. PHDr. Václava Mertina. Specifické problémy ještě škola diskutuje s Renarkonem, PČR ÚO Frýdek-Místek, Centrem Pro Rodiny, Besipem.

3. Hlavní oblasti podpory kompetencí v MŠ

V předškolním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky nepřijatelných jevů patří:

- sebedůvěra, samostatnost a sebejistota
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- seberozvíjení
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

4. Hlavní typy rizikového chování žáků ve školní praxi:

- záškoláctví a neplnění školních povinností,
- šikana a extrémní projevy agrese, kyberšikana,
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- rasismus a xenofobie,
- závislostní chování (závislost na všech návykových látkách, netolismus, gambling, hazardní hraní),
- sebepoškození,
- problémy spojené se syndromem CAN a domácím násilím,
- delikventní chování ve vztahu k materiálním hodnotám (vandalismus, krádeže...).

4. Cíle MPP pro školní rok 2025/2026

Jednou z důležitých oblastí školního poradenského pracoviště je prevence rizikového chování dětí a žáků. Dlouhodobě se díky intenzivní spolupráci členů ŠPP s třídními učiteli daří včasné zachytit první náznaky rizikových jevů spojených s problémovým chováním dětí a žáků a úspěšně tak zamezit či snížit výskyt a šíření rizikového chování v naší škole. Celý tým ŠPP ve spolupráci s třídními učiteli pravidelně monitoruje jednotlivé třídy a vyhodnocuje výskyt rizikových jevů, jak v rámci třídních kolektivů, tak i u konkrétních dětí a žáků.

V případě dětí předškolního věku je v podstatě vhodnější mluvit o **preventivním působení** v mateřských školách. Základem prevence je vytvoření sociálních kompetencí dítěte, kdy si dítě prostřednictvím prožitkového učení osvojí schopnost rozhodovat se, volit z více alternativ, nést za svou volbu odpovědnost a poznávat její důsledky. Schopnost rozhodovat se je chápána jako předpoklad odpovědného jednání. **Odpovědné jednání je základní ochranný mechanismus.**

Není třeba vytvářet specifický program, který by předal dětem předškolního věku větší objem konkrétních informací o drogách, alkoholu, jiných škodlivých látkách a jevech. Ani u starších věkových kategorií dětí nebyly takovéto nekomplexní postupy účinné. Není vhodné frontální metodou realizovat preventivní programy pro mateřské školy.

Optimálním preventivním působením je důsledná realizace Rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Využít lze vedle programu Škola podporující zdraví v MŠ i další z možností moderní pedagogiky. Podněty vycházející z reformních systémů, jako je škola waldorfská, daltonská apod. Lze využít i podnětů z řady dalších aktivit např. vzdělávacího programu „Dokážu to“ nebo programu „Začít spolu“.

Dlouhodobé cíle:

- Cíleně se v preventivním programu zaměřujeme na rozvoj dovedností dětí a žáků potřebných pro vlastní vědomý život i pro zdravé vztahy mezi ostatními, jako jsou komunikace, organizace času, týmová spolupráce, nalézání různých řešení, zvládání konfliktních situací, motivace, naslouchání, obrana proti manipulaci, vědomé soustředění, porozumění vlastním emocím a mnoho dalších. Jednotlivá témata všeobecné primární prevence rizikového chování a preventivní aktivity jsou zařazovány jako průřezová témata napříč všemi vzdělávacími předměty.

- Bezpečnost v digitálním světě a prevence rizik spojených s užíváním digitálních technologií jsou jako aktuální témata současné prevence rizikového chování zapracována a průběžně realizována zejména v Informatice.
- Ve škole přibývá dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, je třeba podporovat toleranci a vzájemný respekt mezi žáky, vytvářet bezpečné prostředí.
- Zabezpečení co nejplynulejšího přestupu žáků na druhý stupeň
- V naší škole se snažíme realizovat preventivní bloky ve spolupráci s externími lektory a odborníky na danou problematiku, která reaguje na aktuální potřeby naší školy, konkrétně potřeby žáků v oblasti prevence rizikového chování.

Střednědobé cíle:

- *Rozvíjení digitální gramotnosti a prevence patologického chování dětí na sítích*
 - Žáci používají mobilní telefony během svého každodenního života ve stále větší míře. U některých dětí se prakticky většina volného času odehrává v kyberprostoru. Žáci se ale nepohybují v kyberprostoru bezpečně. Jsou vystaveni zvýšeným rizikům a jako takové považujeme bezpečnost v kyberprostoru za stěžejní. Podporujeme u žáků zdravý přístup k technologiím, seznamujeme je s riziky a nabízíme vhodný vzorec chování.
 - Výstupy:
 - třída seznámená s riziky na sítích je schopna poznat a popsat problém.
 - Je schopna říct si o pomoc, je schopna pomoci ostatním, ví, na koho se obrátit.
 - Tato třída se v budoucnu lépe vyvaruje rizikovému chování.
 - Žák této třídy je schopen regulovat čas strávený na sítích.
- *Zlepšení vztahu žáků k sobě samým a omezení nevhodného chování vůči vlastní osobě*
 - Systematické posílení zdravého sebepojetí žáků a omezení projevů nevhodného chování, které směřují proti nim samým (např. sebekritika, nízká sebehodnota, sebepoškozující tendence, zanedbávání vlastní bezpečnosti či zdraví).
 - Výstupy:
 - žáci lépe rozumí vlastním emocím, potřebám a hranicím,
 - umí konstruktivně vyjadřovat frustraci a negativní pocity,
 - snížení výskytu chování ohrožujícího vlastní bezpečí nebo zdraví,
 - vyšší úroveň zdravého sebevědomí a sebedůvěry,
 - schopnost včas vyhledat pomoc u dospělých nebo u odborníků.
 - Způsob naplňování:
 - třídnické hodiny zaměřené na sebepojetí, sebereflexi a psychohygienu,
 - preventivní programy o sebeúctě a zdravém životním stylu,
 - práce školního metodika prevence a psychologa s žáky ohroženými rizikem sebepoškozujícího chování,
 - aktivity podporující pozitivní zpětnou vazbu a sebehodnocení,
 - zapojení rodičů do tématu – informovanost, společné konzultace.
- *Posílení schopnosti žáků zvládat stresové situace, zátěž a problémy*

- Rozvíjet u žáků dovednosti nezbytné pro zvládnání stresu, náročných situací, konfliktů a selhání. Podporovat odolnost, zdravé copingové strategie a předcházet úzkostným či maladaptivním reakcím.
 - Žáci umí používat zdravé strategie zvládnání stresu (komunikace, plánování, žádost o pomoc, odpočinek, regulace emocí),
 - zlepšení řešení konfliktů bez agresivity či únikových tendencí,
 - snížení stresu souvisejícího se školní zátěží (výkon, vztahy, změny),
 - posílení psychické odolnosti a schopnosti požádat o podporu,
 - lepší schopnost zvládat neúspěch, kritiku a frustrační situace.
- Postupy k naplnění:
 - výukové bloky a třídnické hodiny věnované emoční regulaci, komunikaci a řešení problémů,
 - preventivní programy zaměřené na zvládnání stresu, time-management a psychohygienu,
 - nácvik relaxačních a dechových technik,
 - podpora zdravého životního stylu (spánek, pohyb, výživa),
 - intenzivnější spolupráce pedagogů s rodiči u žáků, kteří vykazují vysokou míru stresu nebo úzkosti.

Krátkodobé cíle:

- *Zlepšení klimatu ve třídě*
 - Podpořit pozitivní, bezpečné a spolupracující prostředí ve třídních kolektivech a snížit frekvenci konfliktů a negativních interakcí mezi žáky.
 - Výstupy:
 - lepší spolupráce žáků na skupinových úkolech,
 - zvýšení respektu, tolerance a bezpečí ve třídě,
 - snížení počtu drobných konfliktů,
 - aktivnější zapojení žáků do třídnických rozhovorů a aktivit.
 - Postupy k naplnění:
 - pravidelné třídnické hodiny zaměřené na komunikaci, vztahy a řešení konfliktů,
 - aktivity podporující soudržnost (kooperativní hry, komunitní kruhy, projekty),
 - třídní pravidla vytvořená společně s žáky,
 - průběžná zpětná vazba mezi učitelem a žáky.
- *Omezení vapingu u žáků školy*
 - Snížit výskyt kouření a experimentování s elektronickými cigaretami či tabákem u žáků.
 - Výstupy:
 - nižší počty incidentů souvisejících s kouřením,
 - posílení povědomí žáků o rizicích nikotinu a e-cigaret,
 - zvýšení motivace žáků nekouřit.
 - Postupy k naplnění:
 - informování žáků o státní legislativě, pravidlech školy a jejich důsledném dodržování,
 - krátké preventivní programy/besedy zaměřené na rizika kouření a vapování,

Základní škola a Mateřská škola Dolní Domaslavice, okres Frýdek-Místek,
příspěvková organizace | Dolní Domaslavice 201, 739 38 Dolní Domaslavice
IČ: 75026465

- individuální pohovory s žáky,
 - spolupráce s rodiči a odborníky (PPP, adiktologické služby).
- **Omezení vulgarismů a nevhodné komunikace**
 - Omezit výskyt vulgarismů a agresivní komunikace mezi žáky i směrem k pedagogům a posílit kultivovaný způsob vyjadřování.
 - Výstupy:
 - snížení frekvence vulgárních výrazů v běžné komunikaci,
 - větší uvědomění žáků o dopadech nevhodného chování,
 - respektující komunikace ve třídách i na chodbách školy.
 - Postupy k naplnění:
 - třídní pravidla komunikace formulovaná společně s žáky,
 - nácvik asertivní komunikace v rámci třídnických hodin,
 - okamžité pedagogické řešení a důsledné vedení k nápravě,
 - pozitivní motivace – oceňování vhodné komunikace,
 - preventivní aktivity zaměřené na respekt, spolupráci a emoční inteligenci.

5. Metody a realizace

- Evokace zaměřená na přemýšlení žáka o pocitech, stavech a emocích
 - Aktivita: Moře emocí/Emotion cards: <https://www.b-creative.cz/terapeuticke-pomucky-b-creative-more-emoci--emotion-cards>
 - Zadání: „Jak se teď aktuálně dnes ráno cítíš?“
 - Zejména na prvním stupni, druhý stupeň v rámci Výchovy k občanství
- Pravidelné ranní kruhy v jednotlivých třídách
 - První třídy
- Třídnické hodiny
 - Dle potřeby, jinak zhruba 1× měsíčně
- Každý měsíc společné setkání celé školy
 - Probíhá první týden v měsíci
 - Tři schůzky, rozděleny na 1–3, 4–6, 7–9
- Nabídka preventivních programů, besedy. (spolupráce s organizacemi: Centrum pro rodiny, PČR)
- Schránka důvěry (školní pošta)
- Nabídka volnočasových aktivit
- Příprava projektů pro žáky v rámci prevence sociálně patologických jevů
 - Zimní pobyt v přírodě s výukou lyžování
 - Čtenářský maraton
 - Sportovní kurz pro devátý ročník
 - Adaptační pobyty pro žáky šesté třídy vzhledem k příchodu většího počtu nových žáků z jiných škol
 - Adaptační pobyty pro žáky s novým třídním učitelem

Telefonní kontakty: ZŠ 605 168 799 | MŠ 727 896 191 | ŠD 727 891 781 | ŠJ 606 058 171
www.zsddomaslavice.cz | reditelka@zsddomaslavice.cz | Datová schránka: 64mmcuh

Základní škola a Mateřská škola Dolní Domaslavice, okres Frýdek-Místek,
příspěvková organizace | Dolní Domaslavice 201, 739 38 Dolní Domaslavice
IČ: 75026465

6. Úkoly a aktivity pro učitele

- Průběžně sledovat situaci ve třídách a samostatně řešit méně závažné případy rizikového chování, aktivně participovat na vytváření bezpečného prostředí
- Seznámit se s MPP

7. Aktivity pro rodiče

- Konzultační hodiny po domluvě s výchovným poradcem
- Třídní schůzky formou tripartit (třídní učitel, zákonný zástupce, žák)

Minimální preventivní program je flexibilní dokument, je průběžně upravován, vyhodnocován a adaptován pro potřeby školy.

Bc. Michal Szotkowski
metodik prevence